

Τίτλος Μαθήματος	Θεωρία Αποκαταστάσεων και Πράξη				
Κωδικός Μαθήματος	MACOM20				
Τύπος μαθήματος	Υποχρεωτικό				
Επίπεδο	Μάστερ				
Έτος / Εξάμηνο φοίτησης	2 ^ο /4 ^ο				
Όνομα Διδάσκοντα	Ειρήνη Εφεσίου, Καλλιρρόη Παλυβού, Νάσω Χρυσοχού				
ECTS	10	Διαλέξεις / εβδομάδα	2	Εργαστήρια / εβδομάδα	
Στόχοι Μαθήματος	<p>Στόχος αυτού του μαθήματος είναι η γνωριμία με το αντικείμενο της προστασίας και αποκατάστασης μνημείων και ιστορικών συνόλων και η ένταξη των ζητημάτων που σχετίζονται με την διαχείρισή τους σε ένα ευρύτερο θεωρητικό πλαίσιο αρχών και κανόνων. Θέτοντας βασικά ερωτήματα, ηθικής τάξεως (τι είναι μνημείο, ποιά η σημασία της μνήμης στην δόμηση της συλλογικής ταυτότητας, ποιοί εμπλέκονται στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και ποιές είναι οι αρμοδιότητές τους, ποιοί είναι οι κίνδυνοι που απειλούν τα μνημεία, κλπ) επιχειρείται μια σταδιακή εξοικείωση των φοιτητών /τριών με τα ζητήματα που θα κληθούν να διαχειριστούν ως επαγγελματίες, με εξιδίκευση στον τομέα των αποκαταστάσεων μνημείων και συνόλων.</p> <p>Το μάθημα περιλαμβάνει συνοπτική αναφορά στην ιστορία των θεωριών δια της οποίας οι φοιτητές καλούνται να αναγνωρίσουν και να εκτιμήσουν την δυναμική έννοια της «αξίας» και τις διαφορετικές προτεραιότητες που θέτουν οι εκάστοτε κοινωνίες.</p> <p>Ειδική αναφορά γίνεται στις θεμελιώδεις Χάρτες των Αθηνών (1931) και της Βενετίας (1964) καθώς και στα ποικίλα κανονιστικά κείμενα που ακολούθησαν. Η ευρύτητα αποδεκτή θεωρία του Brandi αναπτύσσεται διεξοδικά, ενώ ειδική αναφορά γίνεται στην μέριμνα για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς στην Ελλάδα και την Κύπρο. Τέλος, αναπτύσσεται ο ρόλος της βιομηχανικής επανάστασης και οι εξελίξεις στον τομέα της διατήρησης της Βιομηχανικής Κληρονομιάς (Διεθνής Επιτροπή TICCIH και Χάρτα Nihzny Tagil). Η επανάχρηση και γενικά η ένταξη νέων χρήσεων σε ιστορικά κελύφη και σύνολα είναι ένα ακόμη θέμα, καθώς και η διαχείριση της πιο πρόσφατης αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του 20^{ου} αιώνα. Όλες οι αναφορές σε αρχές και νομοθεσίες πλαισιώνονται από παραδείγματα.</p>				

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα</p>	<p>Το μάθημα στοχεύει να βοηθήσει τους φοιτητές να:</p> <p>Κατανοήσουν την σκοπιμότητα και το περιεχόμενο των κυριότερων διεθνών Χαρτών, των Διεθνών οργανισμών, καθώς και της σχετικής ελληνικής και κυπριακής νομοθεσίας.</p> <p>Κατανοήσουν την σχέση της διαχείρισης του παρελθόντος με την ιδεολογία της εκάστοτε εποχής. Παρακολουθώντας την χρονική εξέλιξη των θεωριών θα μπορέσουν καλύτερα να εκτιμήσουν τις παραμέτρους που επηρεάζουν την σχέση αυτή και σήμερα.</p> <p>Καλλιεργήσουν κριτική σκέψη έναντι των δράσεων που αφορούν στο θέμα του μαθήματος και την ικανότητα να τεκμηριώνουν με ορθολογικό τρόπο τις επιλογές τους.</p> <p>Αναπτύξουν επιχειρησιακές δεξιότητες στην ομιλία και τη γραφή.</p>		
<p>Προαπαιτούμενα</p>	<p>-</p>	<p>Συναπαιτούμενα</p>	<p>-</p>
<p>Περιεχόμενο Μαθήματος</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Εισαγωγή: Στόχοι, έννοιες και ορισμοί 2. Ιστορική αναδρομή: από την αρχαιότητα έως τον 18ο αιώνα 3. Μεταξύ εμπειρίας και θεωρίας (19ος αι – αρχές 20ου αιώνα) 4. Σύγχρονες θεωρίες και πρακτικές I (20ος αι) 5. Σύγχρονες θεωρίες και πρακτικές II (20ος αι) 6. Κριτική αποκατάσταση. Η θεωρία του Cesare Brandi 7. Η μέριμνα των αρχαιοτήτων στην Ελλάδα και την Κύπρο 8. Σύγχρονες τάσεις και προκλήσεις 9. Βιομηχανική Κληρονομιά 10. Επανάχρηση 11. Αρχιτεκτονική κληρονομιά του 20ου αιώνα 12. Παραδείγματα αποκαταστάσεων Μνημείων και Συνόλων 		
<p>Μεθοδολογία Διδασκαλίας</p>	<p>Το διδακτικό τμήμα του μαθήματος παραδίδεται στους φοιτητές με διαλέξεις, που πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικές παρουσιάσεις powerpoint. Οι σημειώσεις και οι εικόνες διανέμονται στους μαθητές σε ηλεκτρονική μορφή.</p> <p>Οι διαλέξεις συμπληρώνονται με επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και ιστορικά σύνολα.</p>		
<p>Βιβλιογραφία</p>	<p><u>ΒΑΣΙΚΗ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Μαλλούχου–Tufano Φ., Προστασία και Διαχείριση Μνημείων – Ιστορικές και Θεωρητικές Προσεγγίσεις, 2015. • Καραδέδος Γ., Ιστορία & Θεωρία της Αποκατάστασης, Θεσσαλονίκη, 		

2009.

- Brandi C., Θεωρία Συντήρησης Brandi Cesare, Μετάφραση Ήβη Γαβριηλίδη, 2009, Αθήνα.
- Μπούρα Χ., «Οι εργασίες αποκατάστασης στον Παρθενώνα και η μετατόπιση των αντιλήψεων για τη διατήρηση των μνημείων», Ο Παρθενώνας και η ακτινοβολία του στα νεώτερα χρόνια, Αθήνα 1994, 310-339.
- Μαλλούχου-Tufano Φ., «Διεθνείς χάρτες, συστάσεις, διακηρύξεις και συμβάσεις για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς», Συντήρηση, Αναστήλωση και Αποκατάσταση Μνημείων στην Ελλάδα, 1950- 2000, Χ. Μπούρας – Π. Τουρνικιώτης (επιμ.), εκδ. ΠΙΟΠ, Αθήνα 2010, 299-336.
- Χ. Μπούρας-Π. Τουρνικιώτης (επιμ.), Συντήρηση, Αναστήλωση και Αποκατάσταση Μνημείων στην Ελλάδα, 1950-2000, εκδ. ΠΙΟΠ, Αθήνα 2010.
- Παλυβού Κλ, «Προϊστορικά Συγκροτήματα. Προστασία, συντήρηση, ανάδειξη», Συντήρηση, Αναστήλωση και Αποκατάσταση Μνημείων στην Ελλάδα, 1950-2000, Χ.Μπούρας-Π.Τουρνικιώτης-Δ.Φιλιππίδης (επιμ.), εκδ. ΠΙΟΠ, Αθήνα 2010, 89-110.
- Μαλλούχου – Tufano Φ., Η αναστήλωση των αρχαίων μνημείων στη νεώτερη Ελλάδα (1834-1939). Το έργο της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας και της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, Αθήνα 2008.
- Έλενα Λυμπουρή – Κοζάκου, Αποκαταστάσεις μνημείων στην Κύπρο. Από την ίδρυση του Τμήματος Αρχαιοτήτων το 1935 έως το 2005, Λευκωσία: Τμήμα Αρχαιοτήτων, 2018.
- Philokyrou M. & Limbouri – Kozakou E., «An overview of the restoration of monuments and listed buildings in Cyprus from antiquity until the twenty-first century», Studies in Conservation 60/ issue 4 22/12/2015
- Αρχιτεκτονικά αποτυπώματα Βιομηχανικής Αρχαιολογίας στο Λαύριο. Από την τεκμηρίωση στην Επανάχρηση Ε.Μ.Π.- Σχολή Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ Εκδόσεις ΕΜΠ <https://www.academia.edu/44347260/>
- Αδαμάκης, Κ. Τα βιομηχανικά κτίρια του Βόλου Αθήνα 2009,
- Χάρτα του Nizhny Tagil για τη Βιομηχανική Κληρονομιά 2003 TICCIH.gr
- Νομικός, Μ. Αποκατάσταση Επανάχρηση ιστορικών κτιρίων και συνόλων

μεθοδολογία εφαρμογές, Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ 2004

- Μαίστρου, Ε. "Οδηγος για την αναδειξη και αξιοποίηση κτηρίων ιδιοκτησίας Δημοσίου με Ιστορική και Αρχιτεκτονική Αξία"
- 20th Century Heritage ICOMOS. Montreal Action plan
https://www.icomos.org/20th_heritage/20th_c_survey.htm
- Γεωργίου, Α., Ιωάννης Ιωάννου, Το σκυρόδεμα του 20ού αιώνα ως αναπόσπαστο μέρος της αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς 2019
<https://www.researchgate.net>
- Old Bridge Area of the Old City of Mostar
<https://whc.unesco.org/en/list/946/>
- Popovac, M. Reconstruction of the Old Bridge of Mostar
<https://www.google.com/search?client=firefox-b d&q=reconstruction+of+the+ old+bridge+of+mostar+M.Popovac>
- Η εξέλιξη των αντισεισμικών κανονισμών στην Ελλάδα
http://tkm.tee.gr/wp-content/uploads/2018/06/16%CE%95CEE_Doudoumis.pdf

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ

- Jokilehto, J. considerations on authenticity and integrity in world heritage context, <http://www.ceci-br.org/novo/revista/docs2006/CT-2006-44.pdf>
- Jokilehto, J. Significance and values of cultural heritage; appreciation of conservation, https://www.konservaattori.fi/@Bin/174547/Monumental_Treasures.pdf#page=9
- Tampone, G., B. Messeri, Compliance of the practice of strengthening ancient timber structure in seismic areas with the official documents on conservation, <http://iwc.icomos.org/assets/2006-tampone2.pdf>
- Petzet, M. Principles of preservation: an introduction to the international charters for conservation and restoration 40 years after the venice charter, <http://openarchive.icomos.org/432/>
- Rodwell, D. Sustainability and the holistic approach to the conservation of historic cities, Journal of architectural conservation, 2003, <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13556207.2003.10785335>
- Popovac Roso Materials and techniques in old bridge of mostar reconstruction Maya
https://www.academia.edu/10952476/MATERIALS_AND_TECHNIQUES

	<p><u>_IN_OLD_BRIDGE_OF_MOSTAR_RECONSTRUCTION</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Keeping it modern, Getty iFoundation https://www.getty.edu/foundation/initiatives/current/keeping_it_modern/index.html • Ν.Μαγουλιώτης "Οικία Αφεντούλη: Το θαύμα του μπετόν αρμέ φτάνει στην Ελλάδα" https://insidestory.gr/article/beton-arme • Le beton-arme moderne http://www.explorations-architecturales.com/data/new/fiche_89.htm • Ο Πολιτικός Μηχανικός Ανδρέας Κ.Δρακόπουλος e-book MONUMENTA https://docathens.org/gr/category/news_readmore/?id=43 • Μαυρογενής, Β. Η ιστορία του μπετόν http://betonhistory.blogspot.com/ • Messaritis, G. Κυπριακός μοντερνισμός https://www.facebook.com/ • Πλούσια βιβλιογραφία και βοηθήματα περιλαμβάνονται στις ιστοσελίδες των παρακάτω οργανισμών: ICCROM: https://www.iccrom.org/publication/management-guidelines-world-cultural-heritage-sites ICOMOS: https://www.icomos.org/en TICCIH international https://ticcih.org/ TICCIH.gr DOCOMOMO https://www.docomomo.com/ Docomomo.gr https://docomomo.gr/, Docomomo Cyprus GCI (Getty Conservation institute): https://www.getty.edu/conservation/publications
Αξιολόγηση	<p>Η αξιολόγηση γίνεται με βάση την απόδοση των φοιτητών/τριών (ανάλυση σε βάθος, πληρότητα προτάσεων κλπ) στις παρακάτω ασκήσεις και στην τελική γραπτή εξέταση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κριτικός σχολιασμός των βασικών Χαρτών, Αθηνών και Βενετίας (5%) • Από την θεωρία στην πράξη: ανάπτυξη παραδειγμάτων (20%) • Τεκμηρίωση και Επανάχρηση Βιομηχανικών κτηρίων (10%) • Διαδραστικές ασκήσεις (15%) • Γραπτή εξέταση (50%)
Γλώσσα	Ελληνική

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
THE CYPRUS AGENCY OF QUALITY ASSURANCE AND ACCREDITATION IN HIGHER EDUCATION

